

Joulukirje 2011

Toimittanut: Juha Mykkänen ja työryhmä

Vuoden päivät ovat jälleen vierähtäneet ja joulun aika lähestyy ” pikku hiljaa. Syystalvi on näyttänyt Turun seudulla perinteisen harmaalta, mutta toivottavasti valoa tuova lumi sulkisi maan alleen parin viime talven tapaan etenkin lasten riemuksi. Haluamme kaikki täältä Turun klinikasta toivottaa Teille lämmintä Joulun odotusta ja rauhaisaa Joulua!

*Lumi alleen maan sulkee,
ilma väreilee taikaa.
Pian aatos jo kulkee
kohti joulun aikaa. ”*

Kuluneen vuoden 2011 aikana DIPP-, TEDDY- ja TrialNet-tutkimuksissa on saatu runsaasti uutta tietoa ja tutkimuksia jatketaan aktiivisesti. DIPP-tutkimus täytti marraskuun alussa 17 vuotta ja on tällä hetkellä ainoa tyyppin 1 diabeteksen seurantatutkimus maailmassa, mihin vauvoilla ja perheillä on mahdollisuus päästä mukaan. Tähän mennessä Turussa diabeteksen alttiusgeneerä on seulottu yli 57 000 lapselta. Heistä noin 8600:lla on todettu geneettinen diabetesalttius. TEDDY-tutkimus jatkuu Suomessa vastaavasti yli 1400 lapsen seurantatutkimuksena. TrialNet-tutkimukseen osallistuvia diabetesta sairastavien henkilöiden lähisukulaisia on seulottu yli 1400.

DIPP/TEDDY

Seitsemänvuotiaassa TEDDY-tutkimuksessa jatkuu seurantavaihe. Yhdysvalloista Ruotsista, Saksasta ja Suomesta saatiin laajaan tutkimukseen mukaan yli 8600 lasta, joista 360:lle on kehittynyt autovasta-aineita ja diabetekseen on sairastunut 99 lasta. Näistä suomalaisia on yli kolmannes. Turussa DIPP-tutkimukseen osallistuvia lapsia on tällä hetkellä noin 2800. Autovasta-aineita on kehittynyt 872:lle lapselle ja 152 on sairastunut diabetekseen.

Tämän vuoden aikana otsikoissa on nähty uutisia enterovirusten mahdollisesta osuudesta diabeteksen syntyyn. Seurannan aikana kerättyjä veri- ja ulostenäytteitä tutkimalla professori Heikki Hyödyn tutkimusryhmä on yhä lähempänä enterovirusten roolin selvittämistä tyyppin 1 diabeteksen puhkeamisessa sekä enterovirusrokotteen kehittämisessä. Näistä tutkimuksista voit lukea tarkemmin kotisivujemme uutisosiosta osoitteessa <http://research.utu.fi/dipp>. Myös muita ”pöpöjä” tutkitaan tarmokkaasti. Turussa meneillään oleva INDIS-tutkimus on suunniteltu nimenomaan erilaisten infektoita aiheuttavien virusten etsimiseen; mukana on tällä hetkellä 107 lasta. Virusten ohessa on tutkittu myös bakteereja. Bakteritutkimuksissa on saatu ensimmäiset tutkimustulokset. Yhteistyössä amerikkalaisen tutkimusryhmän kanssa tutkimme vasta-aineita kehittäneiden ja diabetekseen sairastuneiden lasten ulostenäytteitä ja niiden bakteerikoostumusta eli ns. mikrobiomia. Tulosten perusteella voidaan todeta, että diabetekseen sairastuvien lasten suoliston mikrobikanta pysyy muuttumattomana tai joidenkin bakteerien osalta kanta vähenee verrattuna verrokkilasten iän mukana kehittyvään ja laajenevaan mikrobikantaan. (JATKUU)

Vastaavia tuloksia on saatu myös muiden autoimmuunitautien suolistobakteeritutkimuksissa. Löydösten perimmäinen syy on jäänyt vielä näiden alustavien tulosten valossa epäselväksi. Jatkotutkimukset ovat meneillään. Mikrobiomitutkimusten tuloksista voit lukea tarkemmin englanniksi osoitteissa:

<http://www.nature.com/ismej/journal/v5/n1/full/ismej201092a.html>

<http://www.plosone.org/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pone.0025792>

Edellä mainitut tutkimukset eivät olisi olleet mahdollisia ilman perheiden erinomaista panostusta tutkimusnäytteiden, kuten ulostenäytteiden, keräämiseen. Lukuisia eri näytteitä tarvitaan jatkossakin DIPP- ja TEDDY-tutkimuksissa lapsen terveyteen liittyvien ympäristö- ja muiden tekijöiden tunnistamiseen.

TrialNet

Kansainvälisessä TrialNet-projektissa tutkitaan henkilöitä, joilla on kohonnut todennäköisyys sairastua tyyppin 1 diabetekseen, ja etsitään ennen kaikkea uusia keinoja sairauden ennakointiin ja ehkäisyyn. Kohonneen sairastumisalttiuden omaavia henkilöitä seurataan tutkimuksessa tarkasti, ja tavoitteena on tarjota heille mahdollisuutta osallistua diabeteksen ehkäisyyn liittyviin tutkimuksiin. Suomessa TrialNet-tutkimuksen seurannassa on 46 henkilöä. Heistä yhdeksän on sairastunut seurannan aikana diabetekseen. Suomi on tällä hetkellä mukana myös ehkäisy tutkimuksessa, jossa selvitetään suun kautta otetun insuliinin vaikutusta diabeteksen kehittymiseen. Tähän tutkimukseen on osallistunut kolme henkilöä, joista yhdelle on kehittynyt diabetes seurannan aikana. Kehitteillä on useita muitakin ehkäisy tutkimuksia, joita tullaan tarjoamaan myös suomalaisille osallistujille. - Jos suvussanne on tyyppin 1 diabetesta, kannattaa ottaa meihin yhteyttä (puh. 02-313 1469 tai 02-313 3427, tai sähköpostilla trialnet@utu.fi). Selvitämme yhdessä, voitteko osallistua näihin tutkimuksiin. Lisätietoa TrialNet tutkimuksesta löytyy myös osoitteessa <http://research.utu.fi/trialnet>

D-vitamiinitutkimus

D-vitamiinista on ollut paljon puhetta julkisuudessa, kun saantisuositukset tänä vuonna muuttuivat. Alle kaksivuotiaalle lapsille suositellaan nyt päivittäin 10 mikrogramman D-vitamiiniannosta, kun taas vanhemmille lapsille ja nuorille riittää 7,5 mikrogramman päiväannos. D-vitamiinoituja mehuja ja maitovalmisteita voi lisäksi käyttää huoletta ympäri vuoden.

D-vitamiinin on jo pitkään tiedetty olevan tärkeä luuston rakenteelle ja lihasten kunnolle. Se on tärkeä elimistön kalsiumpitoisuuden säätelijä ja viime vuosina D-vitamiinireseptoreita on löytynyt lisäksi sellaisista kudoksista ja solutyypeistä, jotka eivät näyttäisi ensi silmäyksellä mitenkään liittyvän kalsiumiin. D-vitamiinin on havaittu mm. osallistuvan immuunipuolustukseen ja verenpaineen säätelyyn. Pitkään diabetesta sairastaneilla D-vitamiinitasot verenkierrrossa ovat joissain tutkimuksissa olleet alhaisempia kuin normaaliväestöllä.

Tämä johtuu ilmeisesti siitä, että eräät tyyppin 1 diabeteksen komplikaatiot aiheuttavat D-vitamiinin poistumista elimistöstä. Terveillä lapsilla tällaisia eroja D-vitamiinitasoissa ei näy, eikä esimerkiksi autovasta-aineiden ilmaantuminen, pitkäaikainen vasta-ainepositiivisuus tai diabeteksen puhkeaminen näytä vaikuttavan seerumin D-vitamiinipitoisuuteen. Olemme tähän mennessä mitanneet D-vitamiinitasoja yhteensä 460:ltä DIPP-tutkimuksen lapselta vuosina 1995-2007 kerätyistä näytteistä. Kaikkiaan olemme tutkineet jo yli 7000 näytettä.

Laboratorion tonttuterveiset

Joulun lähestyessä laboratorion väki kiittää kaikkia pieniä ja isompiakin vastaanotolle ja laboratorioon tulijoita. Olemme saaneet käsitellä ja pakata monenlaisia näytteitä ja lähettää niitä eteenpäin tutkijoiden iloksi. Jotkut näytteistänne lähtevät naapuritaloon MediCityyn, jotkut pääsevät taas lentokoneella Ouluun tai jopa Amerikkaan asti. Tämä ei olisi mahdollista ilman teitä, reippaat tutkimuslapset ja viitseliäät vanhemmat. Iloista joulua kaikille toivottavat laboratorion tontut!

Tutkimushoitajien terveiset

Hyvä tutkimuslapsi!

Varmasti jo odotat talvea ja joulua innolla! Vuosi 2011 on täällä DIPP-, TEDDY- ja TrialNet-tutkimuksissa mennyt nopeasti ja on ollut ilo nähdä, miten hienosti sinä olet kasvanut, kehittynyt ja oppinut uusia asioita. Vanhimmat teistä TEDDY-tutkimuksen lapsista aloittivat koulun syksyllä ja nuorimmat lapsukaiset ovat pian jo kaksivuotiaita. DIPP- ja TrialNet-tutkimusten vanhimmat lapset olette jo melkein aikuisia.

On ollut todella hienoa nähdä, miten reippaasti olet käynyt täällä erilaisissa tutkimuksissa. Vanhempasi ovat myös täyttäneet monenlaisia tärkeitä papereita ja muistikirjasia. Näin kerätään tärkeää tietoa juuri sinusta. Voit olla ylpeä siitä, että sinä ja perheesi olette olleet todella ahkerasti mukana tutkimuksessa. Kaikista kerätyistä tiedoista ja näytteistä eri maiden tutkijat yrittävät löytää ratkaisua arvoitukseen, miksi joku sairastuu diabetekseen, joku toinen taas ei. Olet siis mukana suurella tieteen tutkimusmatkalla!

Kiitos sinulle vuodesta 2011 ja nähdään taas!
Jouluterveisin tutkimushoitajat

*Toivotamme kaikille Hyvää Joulua
ja Onnellista Uutta Vuotta!*

DIPP - TEDDY - TrialNet -tutkimusryhmä

DIPP:n ja THL:n rokoteyhteistyöstä

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on aloittanut DIPP-tutkimuksen kanssa yhteistutkimuksen, jolla selvitetään Pandemrix-sikainfluenssarokotuksen yhteyttä diabetekseen ja allergioihin liittyvien vasta-aineiden ilmaantumiseen. Ohessa THL:n tutkimusprofessori Outi Vaaralan tähän tärkeään aiheeseen liittyvä kirje, jonka myötä lähetämme erityiset kiitokset DIPP-tutkimuksen lapsille ja heidän vanhemmilleen.

”

THL:ssä tehdyt tutkimukset viittaavat siihen, että narkolepsian lisääntyminen liittyy vain Pandemrix-rokotukseen eikä muihin influenssarokotuksiin. Epäilemme, että Pandemrix-rokotuksessa oleva tehosteaine on haittavaikutuksen aiheuttaja. Muiden rokotusten osalta emme ole voineet havaita vastaavia haittavaikutuksia. Kausi-influenssarokote, jossa on sikainfluenssavirus mukana, ei sisällä tehosteainetta eikä siihen ole liitetty narkolepsiaa tai muita autoimmuunitauteja. Näin ollen kausi-influenssarokotteen ottaminen on suositeltavaa erityisesti riskiryhmille. Rokotusohjelmassa mukana olevat ns. tavalliset rokotukset, joita lapset saavat neuvolassa ja koulussa, eivät myöskään sisällä em. tehosteainetta eikä niihin ole liitetty immuunivälitteisten tautien lisääntymistä. Ainoastaan Pandemrix-rokotteeseen on siis liitetty narkolepsian lisääntyminen eikä sitä enää anneta lapsille tai nuorille.

THL tutkii yhdessä DIPP-tutkimusryhmän kanssa, onko Pandemrix-rokotuksella yhteyttä tyypin 1 diabetekseen ja allergioihin liittyvien vasta-aineiden ilmaantumiseen. Tutkimus tehdään DIPP-tutkimukseen osallistuvien perheiden ja lasten suostumuksella. Olemme jo tarkistaneet KELA:n tilastoista, onko tyypin 1 diabeteksen ja keliakian uusien diagnoosien määrä lisääntynyt alle 15-vuotiailla lapsilla ja nuorilla Pandemrix-rokotuksen jälkeen, eikä tällaista ajallista yhteyttä rokotuksen ja tyypin 1 diabeteksen tai keliakian puhkeamisen välillä ole nähtävissä. Tämä on tietysti helpottava tieto. Mutta haluamme vielä varmistaa, ettei yhteyttä ole vasta-aineiden ilmaantumiseen.

Yhteistyö DIPP-tutkimusperheiden ja -lasten kanssa on välttämätöntä, jotta saisimme selvitettyä Pandemrix-rokotuksen mahdolliset haittavaikutukset perusteellisesti. Tarvitsemme riittävästi näytteitä sekä Pandemrix-rokotuksen saaneilta että rokottamattomilta lapsilta, jotta tutkimuksemme tulokset olisivat luotettavia. Kiitän jo etukäteen DIPP-tutkimukseen osallistuneita perheitä suostumuksen antamisesta tähän rokotetutkimukseen ja DIPP-tutkimusryhmän jäseniä yhteistyöstä. Tulokset antavat uutta ja tärkeää tietoa rokotusten turvallisuuden lisäämistä varten.

Hyvää Joulun odotusta toivottaen,
Outi Vaarala, Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos

”

